Lietas Nr. A420288215
Lietas arhīva Nr. A42-00687-16/23

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 25.janvārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese R.Migla,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par pienākuma uzlikšanu Izglītības un zinātnes ministrijai izdot labvēlīgu administratīvo aktu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Akadēmiskā informācijas centra 2013.gada 25.novembra lēmumu Nr.142/22247 „Par iepriekš iegūtas augstākās izglītības pielīdzināšanu" (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicēja /pers. A/ iepriekš iegūtā inženiera-ekonomista kvalifikācija, kuras apguvi apliecina ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotās Pētera Stučkas Latvijas Valsts universitātes 1989.gada 29.jūnija diploms PB Nr./numurs/ (turpmāk – diploms), pielīdzināta profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai.

Pieteicējs sākotnējo lēmumu apstrīdēja Izglītības un zinātnes ministrijā, uzskatot to par prettiesisku, jo sākotnējā lēmumā nav ietverta norāde, kādā zinātnes nozarē vai apakšnozarē maģistra grāds ir atzīts.

[2] Ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2014.gada 18.decembra lēmumu Nr.01-12/456 (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] No Augstskolu likuma 59.panta ceturtās daļas izriet, ka personas iegūtie grādi un profesionālās kvalifikācijas, kas Latvijā iegūtas pirms šobrīd spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, pielīdzināmas Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām un pielīdzināšanas nosacījumus reglamentē Ministru kabinets. Grādus un profesionālās kvalifikācijas, kuriem pielīdzināms personas grāds un profesionālā kvalifikācija, noteic Augstskolu likuma 59.panta pirmā daļa. No Augstskolu likuma 59.panta ceturtās daļas neizriet, ka pielīdzināšanas rezultātā tiktu vērtēts studiju programmas saturs. Pielīdzināšanas rezultātā tiek noteikts, kuram Augstskolu likuma 59.panta pirmajā daļā minētajam grādam un profesionālajai kvalifikācijai atbilst personas iegūtais grāds un profesionālā kvalifikācija, neprecizējot, grādam kurā nozarē vai apakšnozarē iegūtais grāds ir pielīdzināms.

[2.2] Ievērojot Augstskolu likuma 59.panta ceturtajā daļā dotā deleģējuma saturu, arī Ministru kabineta 2012.gada 28.februāra noteikumu Nr.142 „Grādu un profesionālo kvalifikāciju pielīdzināšanas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.142) 8. un 10. punkts neparedz pielīdzināt personas iegūto grādu un profesionālo kvalifikāciju grādam konkrētā nozarē vai apakšnozarē. Minētais neizriet arī no noteikumu projekta „Grādu un profesionālo kvalifikāciju pielīdzināšanas kārtība" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas).

Ievērojot, ka inženiera-ekonomista kvalifikācija pieteicējam piešķirta ar Valsts komisijas 1989.gada 22.jūnija lēmumu, Akadēmiskās informācijas centrs pamatoti pieņēma sākotnējo lēmumu, ņemot vērā noteikumu Nr.142 8.1.apakšpunktu. No minētās tiesību normas neizriet nepieciešamība vērtēt sekmju izrakstu.

[2.3] Pieteicēja iegūtā kvalifikācija ir pielīdzināta profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai, kas atbilst Augstskolu likuma 59.panta pirmās daļas 2.punkta b) apakšpunktā minētajam grādam un profesionālajai kvalifikācijai. Minētā izglītība nav uzskatāma par akadēmisko kvalifikāciju. Līdz ar to nav pamatota pieteicēja norāde uz Ministru kabineta 2014.gada 13.maija noteikumiem Nr.240 „Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" (turpmāk – noteikumi Nr.240), kas noteic valsts akadēmiskās izglītības standartu. Otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju var iegūt, apgūstot profesionālās maģistra studiju programmas. Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības standartu noteic Ministru kabineta 2014.gada 26.augusta noteikumi Nr.512 „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu" (turpmāk – noteikumi Nr.512), un šo noteikumu 29.punkts noteic, ka pēc maģistra programmas apguves piešķir profesionālo maģistra grādu nozarē (profesionālās darbības jomā), kā arī piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju. Tas, kādu norādi ietver diplomā, izriet no augstskolas īstenotās studiju programmas satura, kas tiek vērtēts studiju programmas licencēšanas un studiju virziena akreditācijas procesā. Ņemot vērā, ka pielīdzināšanas procesā netiek vērtēts apgūtās studiju programmas saturs, nav nozīmes pieteicēja norādei uz Augstskolu likuma $55.^3$ panta piektās daļas 4.punktu, kas attiecas uz studiju virziena akreditāciju.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs 2015.gada 5.janvārī vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar lūgumu veikt diploma pielīdzināšanu kādam no Latvijā saskaņā ar Augstskolu likumu izsniedzamam dokumentam. Pieteikumā citētas Augstskolu likuma 3., 55., 59.pantā, Izglītības likuma 1., 2., 5., 6., 11. un $11.^1$ pantā, Profesionālās izglītības likuma 1., 2., 3., 4., 5., 22. un 24.pantā, noteikumu Nr.142 2., 3., 7. un 8.punktā, Ministru kabineta 2013.gada 16.aprīļa noteikumu Nr.202 „Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus" (turpmāk – noteikumi Nr.202) 2.punktā, 1. un 4.pielikumā, Ministru kabineta 2010.gada 17.augusta noteikumu Nr.788 „Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.788) 12.punktā, Ministru kabineta 2007.gada 2.oktobra noteikumi Nr.656 „Kārtība, kādā izsniedzami valsts atzīti augstāko izglītību apliecinoši izglītības dokumenti" (turpmāk – noteikumi Nr.656) 2.punktā, 1. un 4.pielikumā u.c. ietvertās tiesību normas. No pieteikuma izriet turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Pielīdzināšanas pienākumu realizācijā nevar atkāpties no noteikumiem, kas nosaka grādu (akadēmiskā vai profesionālā) noteikšanu. Pieteicējam ir šaubas, vai ir nodrošinātas pieteicēja tiesības realizēties, un, ja ir, tad kādā zinību jomā šīs iespējas tiek nodrošinātas. No Lēmuma nav

skaidrs, kādā zinību jomā pēc jaunajiem izglītības standartiem pieteicējs var realizēt no likuma izrietošās iespējas: humanitāro zinātņu jomā kā maģistrs ekonomikas zinātnēs, sociālo zinību jomā, dabas zinību jomā, tehnisko zinību jomā kā maģistrs inženierzinātnēs.

[3.2] Pieteicējs uzskata, ka Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā (turpmāk – LPSR) izsniegto izglītības dokumentu varētu pielīdzināt dokumentam, kuru ir izsniegusi ārvalstu izglītības iestāde, un vadīties no tām tiesību normām, kādas tiek lietotas Akadēmiskajam informācijas centram, veicot ekspertīzi, lai pielīdzinātu Krievijas Federācijā izsniegtu izglītības dokumentu Latvijas valsts standartiem. Akadēmiskās informācijas centram pielīdzināšanas pienākums jāveic pēc būtības, ne formāli. Ja pielīdināšanā netiek veikta ekspertīze, visam pielīdināšanas procesam nav nozīmes.

[3.3] Pēc Akadēmiskās informācijas centra ekspertīzes (pielīdināšanas) ir palikušas neskaidrības par apgūtās izglītības programmu. Pastāv studiju programmas, no kurām atkarīgs, vai pēc to apgūšanas tiks piešķirts akadēmiskais vai profesionālais grāds. Līdz noteiktam laikam pastāvēja pieņēmums, ka visi, kas izglītību ieguvuši līdz 1991.gada 1.jūlijam, ir studējuši akadēmiskajās studiju programmās.

[3.4] Lēmums nesatur atsauci uz Profesionālās izglītības likumu, lai pamatotu norādi, ka ir iestājies Augstskolu likuma 59.panta pirmās daļas 2.punkta un noteikumu Nr.142 8.1.punkta variācijas piemērošanas gadījums – ja bijušās PSRS augstākā mācību iestāde personai izsniegusi diplomu par iegūtu augstāko izglītību specialitātē, kas atbilst profesijai, kurai saskaņā ar šo profesiju regulējošiem normatīvajiem aktiem ir paredzēta prasība pēc piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas, šā apakšpunkta pirmajā teikumā minētās kvalifikācijas pielīdzināmas profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai. Lēmums nesatur norādi uz iegūto augstāko izglītību specialitātē, kas atbilst profesijai, kurai ir paredzēta prasība pēc piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas.

[3.5] Pieteicējam jau ir iegūta augstākā izglītība pēc studiju programmas pabeigšanas, kuru uzsāka īstenot pirms Augstskolu likumā noteiktā grādu un profesionālo kvalifikāciju tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās 2000.gada 26.decembrī, kaut gan šo noteikumu 8.1.punktā ir atsauce uz Izglītības likumu, t.i., kura uzsākta līdz Izglītības likumā ietvertā regulējuma par grādiem un kvalifikācijām spēkā stāšanās brīdim 1991.gada 1.jūlijā. Lēmums nesatur norādi, kāpēc piekto kvalifikācijas līmeni sasniegušai personai agrāk iegūto izglītību pielīdzina otrā līmeņa profesionālajai izglītībai. No noteikumiem Nr.142 izriet, ka pielīdināšanu profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai veic tikai gadījumā, ja augstākā izglītība iegūta laikā no 1991.gada 1.jūlija līdz 1995.gada 1.decembrim. Noteikumu Nr.142 8.1.punkts vienozīmīgi noteic, ka kvalifikācijas, kuras piešķīra bijušās PSRS augstākās mācību iestādes par iegūtu augstāko izglītību, pamatojoties uz tiesisko regulējumu, kas bija spēkā līdz Izglītības likumā ietvertā regulējuma par grādiem un kvalifikācijām spēkā stāšanās brīdim 1991.gada 1.jūlijā, ir pielīdināmas akadēmiskajam maģistra grādam.

[3.6] Noteiktu maģistra grādu piešķir kādā noteiktā zinātņu nozarē vai apakšnozarē, arī profesionālo kvalifikāciju (līmeni) piešķir noteiktā profesijā, noteiktā nozarē. Pielīdināšanas pienākumu nav iespējams veikt neanalizējot (neveicot ekspertīzi) profesionālās izglītības saturu reglamentējošos pamatdokumentus. Ir jānorāda, kādai profesijai atbilst pieteicējam 1989.gadā piešķirtā kvalifikācija "inženieris-ekonomists". Tikai izvērtējot apgūtās programmas saturu, var noteikt, vai Augstskolu likuma 59.panta pirmajā daļā noteiktais maģistra grāds ir akadēmiskais vai profesionālais.

[3.7] Pielīdināšanas rezultātā iesniegtais izglītības dokuments tiek pielīdināts kādam no Latvijas valstī izsniedzamajiem izglītības dokumentiem. Izglītības dokuments un akreditētā studiju programma ir savstarpēji saistīti. Iesnieguma iesniegšanas dienā, 2013.gada 31.janvārī, izglītības dokumentu, kuram bija jāpielīdzina pieteicējam izdotais diploms, noteica noteikumi Nr.656, apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas dienā – noteikumi Nr.202.

[3.8] Tā kā diploms ir izsniegts līdz 1991.gada 1.jūlijam, pieteicēja diploms bija jāpielīdzina akadēmiskā maģistra grādam izsniedzamam izglītības dokumentam, kura saturs iekļauj ierakstu: „Ieguvis zinātņu nozares grupas / zinātnes nozares nosaukums (ģenetīvā) maģistra grādu zinātnes nozares / zinātnes apakšnozares nosaukums (lokatīvā)."

Ja Akadēmiskās informācijas centrs veica pielīdzināšanu profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai (neņemot vērā pieteicēja iebildumus), tad pieteicēja diploms bija jāpielīdzina profesionālā maģistra grādam izsniedzamam izglītības dokumentam, kura saturs iekļauj ierakstu: „Ieguvis profesionālo maģistra grādu nozarē / starpnozarē / profesijā un kvalifikācijas nosaukums (ģenetīvā) kvalifikāciju. Iegūtā kvalifikācija atbilst piektajam profesionālās kvalifikācijas līmenim."

Akadēmiskā informācijas centra lēmums, kas satur ierakstu, ka pieteicēja diplomā piešķirtā kvalifikācija tiek pielīdzināta profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa kvalifikācijai, neko neizsaka un neatbilst pielīdināšanas būtībai.

[3.9] Izglītības un zinātnes ministrijas norādītais, ka pielīdināšanas rezultātā tiek noteikts, kuram Augstskolu likuma 59.panta pirmajā daļā minētajam grādam un profesionālajai kvalifikācijai atbilst personas iegūtais grāds un profesionālā kvalifikācija, neprecizējot, grādam kurā nozarē vai apakšnozarē iegūtais grāds ir pielīdināms, neatbilst noteikumu Nr. 142. 2.punktā un Augstskolu likuma 55.panta pirmajā daļā noteiktajam. Noteikumu Nr.142 8.punkts neparedz, ka jāvērtē tikai šā punkta nosacījumi. Ar Lēmumu pieteicējam ir būtiski mazinātas iespējas nodibināt darba tiesiskās attiecības, jo pieteicējs nevarēs turpmāk norādīt, ka pieteicējam ir augstākā akadēmiskā izglītība ekonomikā. Ja piešķirtā kvalifikācija ir inženieris-ekonomists, tad tas nozīmē, ka iegūta ir akadēmiskā izglītība, nevis profesionālā izglītība ar inženiera kvalifikāciju vai ekonomista kvalifikāciju, jo studijas pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados notika Latvijas Universitātē, nevis Tehniskajā universitātē.

[4] 2015.gada 15.oktobrī tiesā saņemts Izglītības un zinātnes ministrijas paskaidrojums. Ministrija pieteikumu neatzīst un lūdz to pilnībā noraidīt, atsaucoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem un papildus paskaidro turpmāk minēto.

[4.1] No pieteicēja citētajām tiesību normām neizriet, ka lēmums par iepriekš iegūtās augstākās izglītības pielīdzināšanu Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām (turpmāk – pielīdzināšana) tiktu pieņemts, izvērtējot studiju programmas saturu un norādot, grādam kādā zinātnes nozarē / apakšnozarē / profesijā un kādai kvalifikācijai (kvalifikācijas nosaukums) iepriekš iegūtais grāds un profesionālā kvalifikācija ir pielīdināma. Nav strīda par to, ka studiju programmas tiek īstenotas zinātņu nozarēs, ka augstāko izglītību apliecinošs izglītības dokuments apliecina konkrētas studiju programmas apguvi un ka valsts atzītu augstāko izglītību apliecinošos dokumentos norādāmas noteikumu Nr.202 pielikumos minētās ziņas. Taču pielīdināšanas rezultātā netiek piešķirts jauns grāds un jauna kvalifikācija. Iepriekš izsniegtais izglītības dokuments netiek pielīdināts izglītības dokumentam, kas izsniegts atbilstoši tiesiskajam regulējumam, kas stājies spēkā jau pēc studiju pabeigšanas. Persona, kas vēlas pielīdzināt savu iepriekš iegūto izglītību Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām, jau ir beigusi studijas un tai jau ir izsniegts izglītību apliecinošs dokuments. Ne no Augstskolu likuma 59.panta ceturtās daļas, ne noteikumu Nr.142 regulējuma neizriet, ka pielīdināšanas procesā tiktu vērtēts personas apgūtās studiju programmas saturs, piemēram, studiju programmas satura atbilstība profesijas standartam, augstākās izglītības valsts standartiem.

[4.2] Pieteicēja norādītais, ka LPSR izsniegto izglītības dokumentu pielīdināšanas procesā būtu jāievēro Izglītības likuma $11.^1$ panta regulējums, ir pretrunā likumdevēja gribai.

Tiesiskais regulējums par ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu atzīšanu Latvijā (Izglītības likuma $11.^1$ pants) ir pieņemts ar 2000.gada 11.maija grozījumiem Izglītības likumā, kas stājās spēkā 2000.gada 6.jūnijā. Tiesiskais regulējums par ārvalstīs iegūto akadēmisko grādu un izglītības dokumentu akadēmisko atzīšanu ietverts arī Augstskolu likuma 85.pantā, un šis regulējums ir spēkā jau no Augstskolu likuma spēkā stāšanās dienas, proti, 1995.gada 1.decembra. Savukārt tiesiskais regulējums par grādu un profesionālo kvalifikāciju, kas Latvijā iegūti pirms šobrīd spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, pielīdināšanu Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām

kvalifikācijām ietverts Augstskolu likuma 59.panta ceturtajā daļā, un šis regulējums ir spēkā no 2011.gada 1.augusta. Iesniegto dokumentu ekspertīzes rezultātā Akadēmiskās informācijas centrs saskaņā ar Izglītības likuma 11.[1] pantu un Augstskolu likuma 85.pantu izsniedz izziņu, savukārt lēmumu par izglītības dokumenta atzīšanu jau pieņem citas institūcijas, proti, Izglītības likuma 11.[1] panta ceturtajā daļā minētās institūcijas. Savukārt pielīdzināšanas procesā saskaņā ar Augstskolu likuma 59.panta ceturto daļu lēmumu pieņem Akadēmiskās informācijas centrs. Minētajā normā arī ietverts deleģējums Ministru kabinetam noteikt pielīdzināšanas kārtību un nosacījumus. Tādējādi likumdevējs ir nodalījis pielīdzināšanas procesu un ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu atzīšanas procesa.

[4.3] Ministrija nepiekrīt pieteicēja viedoklim, ka pieteicēja iegūtā profesionālā kvalifikācija pielīdzināma akadēmiskajam maģistra grādam. No noteikumu Nr.142. 8.1.apakšpunkta otrā teikuma un Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumu Nr.461 „Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību" (turpmāk – noteikumi Nr.461) 2.pielikuma pirmās sadaļas izriet, ka pieteicēja iepriekš iegūtā kvalifikācija pielīdzināma profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai. Minētais nemazina pieteicēja iespējas dibināt nodarbinātības attiecības.

[4.4] Saskaņā ar Profesionālās izglītības likuma 1.panta otrās daļas 11.punktu iespēju iegūt piekto profesionālās kvalifikācijas līmeni dod otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, nevis akadēmiskā izglītība. Ņemot vērā minēto, pieteicēja iegūtā inženiera-ekonomista kvalifikācija pielīdzināma profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai. Ministrija nevar piekrist pieteicēja viedoklim, ka profesionālās kvalifikācijas pielīdzināšana profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai būtiski mazina iespējas dibināt nodarbinātības attiecības. Personai piešķirtais profesionālais maģistra grāds neierobežo arī personas tālākas izglītības iespējas. Nav pamatots pieteicēja viedoklis, ka viņa iepriekš iegūtā izglītība pielīdzināma akadēmiskajam grādam, jo izglītība ir iegūta Latvijas Universitātē, nevis Tehniskajā universitātē.

[4.5] Ministrija skatīja pieteicēja iesniegumu tikai attiecībā uz iesniegumā norādītajiem iebildumiem, un tādējādi Lēmumā netika iekļauts tiesību normu uzskaitījums, kas pamato pieteicējam piešķirtās kvalifikācijas pielīdzināšanu profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai. Pieteicējs nav ņēmis vērā, ka noteikumu Nr.788 8.punkts nav piemērojams attiecībā uz izglītojamajiem augstākās izglītības iestādēs. Minētais nepārprotami izriet no noteikumu 8.punkta ievaddaļā ietvertajiem vārdiem "izņemot izglītojamo augstākās izglītības iestādē". Tādējādi sistēmā ziņas par augstākās izglītības iestāžu izglītojamajiem izsniegtajiem izglītību apliecinošajiem dokumentiem netiek norādītas. Pieteicējs arī nav ņēmis vērā Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta ceturtajā daļā noteikto, ka normatīvajam aktam vai tā daļai nav atpakaļejoša spēka, izņemot likumā īpaši paredzētus gadījumus. Tādējādi, pat ja noteikumu Nr.788 8.punktā nebūtu iekļauts izņēmums, ziņas par pieteicēju sistēmā netiktu iekļautas, ievērojot, ka noteikumi stājās spēkā pēc tam, kad pieteicējam izsniegts izglītību apliecinošs dokuments (noteikumi stājās spēkā 2010.gada 1.septembrī).

[4.6] Pieteicējs nav norādījis, kas un kam sniedzis norādījumus, ka visi, kas studējuši līdz 1991.gada 1.jūlijam kādā no augstskolām, ir ieguvuši augstāko akadēmisko izglītību. Arī ministrijai nav zināmi šādi norādījumi. Ievērojot minēto, secināms, ka nav bijis iestādes skaidra izteikuma, uz ko pieteicējs varēja paļauties. Tādējādi lietā nav pamata atsaukties uz tiesiskās paļāvības principu. Ministrija Lēmuma 4.punktā ir norādījusi uz interneta vietni, kur ir pieejama noteikumu Nr.142 anotācija, kā arī ministrija minētās anotācijas sadaļas ir citējusi.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo daļu lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas materiālus kopsakarā ar tiesību normām, tiesa secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] Lietā ir strīds, vai iestāde pamatoti pieteicēja iepriekš iegūto inženiera-ekonomista kvalifikāciju, kuras apguvi apliecina diploms, pielīdzināja profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai, neietverot norādi, kādā zinātnes nozarē vai apakšnozarē maģistra grāds ir atzīts, un vai pieteicēja iepriekš iegūtā inženiera-ekonomista kvalifikācija būtu pielīdzināma akadēmiskā maģistra grādam, ietverot norādi, kādā zinātnes nozarē vai apakšnozarē maģistra grāds ir atzīts.

Tā kā pieteicējam jau ir izdots labvēlīgs administratīvais akts, tad tiesā izlemjams jautājums par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicēja iepriekš iegūtā inženiera-ekonomista kvalifikācija tiktu pielīdzināta profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai, ietverot norādi, kādā zinātnes nozarē vai apakšnozarē maģistra grāds ir atzīts, vai arī pieteicēja iepriekš iegūtā inženiera-ekonomista kvalifikācija tiktu pielīdzināta akadēmiskā maģistra grādam, ietverot norādi, kādā zinātnes nozarē vai apakšnozarē maģistra grāds iegūts.

Līdz ar to precizējams ierosinātās administratīvās lietas priekšmets, norādot, ka administratīvā lieta ierosināta par pienākuma uzlikšanu atbildētajai izdot pieteicējam labvēlīgāku administratīvo aktu.

[8] Saskaņā ar Augstskolu likuma 59.panta ceturto daļu kārtību, kādā pēc personas iesnieguma grādi un profesionālās kvalifikācijas, kas Latvijā iegūtas pirms šobrīd spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, pielīdzināmas šajā likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām, un šīs pielīdzināšanas nosacījumus reglamentē Ministru kabinets. Grādu un profesionālo kvalifikāciju, kas iegūta Latvijā pirms spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, šajā likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām pielīdzina Akadēmiskās informācijas centrs. Galvenie nosacījumi grādu un profesionālo kvalifikāciju pielīdzināšanai ir studiju ilgums pilna laika studijās un tiesību apjoms, ko grādi vai profesionālās kvalifikācijas deva laikā, kad to spēkā esamību paredzēja augstāko izglītību reglamentējoši normatīvie akti. Saskaņā ar minēto tiesību normu ir izdoti noteikumi Nr.142, kas noteic kārtību, kādā grādi un profesionālās kvalifikācijas, kas Latvijā iegūtas pēc studiju programmas pabeigšanas, kuru uzsāka īstenot pirms Augstskolu likumā noteiktā grādu un profesionālo kvalifikāciju tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās 2000.gada 26.decembrī, pielīdzināmas Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām, un šīs pielīdzināšanas nosacījumus (noteikumu Nr.142 1.punkts).

No minētā izriet, ka pielīdzināšanas procesā Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un kvalifikācijām tiek pielīdzināti grādi un profesionālā kvalifikācija, kas iegūti Latvijā pirms spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās. Grādus un profesionālās kvalifikācijas, kuriem pielīdzināms personas grāds un profesionālā kvalifikācija, noteic Augstskolu likuma 59.panta pirmā daļa. Saskaņā ar minēto normu atbilstoši valsts akreditētajai studiju programmai augstskolās iegūst akadēmisko izglītību un šādus grādus: bakalaurs (akadēmiskais grāds), maģistrs (akadēmiskais grāds), doktors (zinātniskais grāds), vai arī ceturtā un piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju un šādus profesionālos grādus: bakalaurs, maģistrs.

Minētais regulējums nenoteic, ka pielīdzināšanas procesā grādi un profesionālā kvalifikācija, kas iegūta Latvijā pirms spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, būtu pielīdzināmi Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un kvalifikācijām konkrētā nozarē vai apakšnozarē. Arī no pieteicēja pieteikumā citētajām tiesību normām tas neizriet. Pielīdzināšanas rezultātā netiek piešķirts jauns grāds un jauna

kvalifikācija, kā arī iepriekš izsniegtais izglītības dokuments netiek pielīdzināts izglītības dokumentam, kas izsniegts atbilstoši tiesiskajam regulējumam, kas stājies spēkā jau pēc studiju pabeigšanas.

Ņemot vērā minēto, nav pamatots pieteicēja prasījums pieteicēja iepriekš iegūto inženiera-ekonomista kvalifikāciju pielīdzināt profesionālā maģistra grādam vai akadēmiskā maģistra grādam kādā konkrētā zinātnes nozarē vai apakšnozarē.

[9] Lietā nav strīda, ka pieteicējs ir pabeidzis ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotās Pētera Stučkas Latvijas Valsts universitātes pilnu kursu ekonomiskās informācijas mehanizētās apstrādes organizācijas specialitātē un ar Valsts eksāmenu komisijas 1989.gada 22.jūnija lēmumu pieteicējam piešķirta inženiera-ekonomista kvalifikācija *(lietas 116.lapa)*.

No minētā izriet, ka pieteicējs jau ir beidzis studijas un pieteicējam jau ir izsniegts izglītību apliecinošs dokuments pirms šobrīd spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, kā arī pieteicējs minēto augstāko izglītību ieguvis Latvijā.

Līdz ar to nav pamatota pieteicēja atsaukšanās uz Izglītības likuma 11.[1] pantā ietverto regulējumu, kas noteic ārvalstīs izsniegtu izglītības dokumentu atzīšanu Latvijā, kuras ietvaros tiek veikta ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu, kā arī ārvalstīs iegūtos akadēmiskos grādus apliecinošu dokumentu ekspertīze. Likumdevējs ir nodalījis pielīdzināšanas procesu no ārvalstīs izsniegto izglītības dokumentu atzīšanas procesa.

[10] Noteikumu Nr.142 8.1.punkts noteic, ka kvalifikācijas, kuras piešķīra bijušās PSRS augstākās mācību iestādes par iegūtu augstāko izglītību, pamatojoties uz tiesisko regulējumu, kas bija spēkā līdz Latvijas Republikas Izglītības likumā ietvertā regulējuma par grādiem un kvalifikācijām spēkā stāšanās brīdim 1991.gada 1.jūlijā, ir pielīdzināmas akadēmiskajam maģistra grādam. Ja bijušās PSRS augstākā mācību iestāde personai ir izsniegusi diplomu par iegūtu augstāko izglītību specialitātē, kas atbilst profesijai, kurai saskaņā ar šo profesiju regulējošajiem normatīvajiem aktiem ir paredzēta prasība pēc piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas, šā apakšpunkta pirmajā teikumā minētās kvalifikācijas pielīdzināmas profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai.

Ņemot vērā, ka pieteicējam inženiera-ekonomista kvalifikācija piešķirta 1989.gada 22.jūnijā, pārbaudāms, vai pieteicēja iegūtā specialitāte inženieris-ekonomists atbilst profesijai, kurai saskaņā ar šo profesiju regulējošajiem normatīvajiem aktiem ir paredzēta prasība pēc piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas.

[11] Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošos pamatuzdevumus un kvalifikācijas pamatprasības, Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību, kā arī obligāti piemērojamos profesiju standartus noteic noteikumi Nr.461. Kaut arī šajos noteikumos nav minēta profesija „inženieris-ekonomists" un „inženieris", noteikumu Nr.461 2.pielikuma „Profesiju standarti" sadaļā „J. Piektā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesiju standarti", kas noteic piektā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesiju standartus, atrodams ekonomista profesijas standarts (2.pielikuma 1.47.apakšpunkts) un dažādu inženiera profesiju standarti, piemēram, programmēšanas inženiera profesijas standarts (2.pielikuma 1.19.apakšpunkts), elektroinženiera profesijas standarts (2.pielikuma 1.44.apakšpunkts), sistēmu vadību inženiera profesijas standarts (2.pielikuma 1.50.apakšpunkts), procesu kvalitātes vadības inženiera profesijas standarts (1.53.apakšpunkts), mehānikas inženiera profesijas standarts (1.72.apakšpunkts).

No minētā izriet, ka pieteicēja iegūtā kvalifikācija inženieris-ekonomists pielīdzināma profesionālā maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai, nevis akadēmiskajam maģistra grādam.

No Profesionālās izglītības likuma 1.panta otrās daļas 11.punkta izriet, ka iespēju iegūt piekto profesionālās kvalifikācijas līmeni dod otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, nevis akadēmiskā izglītība.

No noteikumu Nr.142 8.punkta neizriet, ka lēmums par kvalifikācijas pielīdzināšanu akadēmiskajam vai profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai tiktu pieņemts atkarībā no tā, kurā augstskolā persona izglītību ir ieguvusi. Līdz ar to lietā nav nozīmes pieteicēja norādītajam, ka augstāko izglītību ieguvis Latvijas Valsts universitātē, nevis Tehniskajā universitātē.

[12] Nav pamatots pieteicēja viedoklis, ka profesionālās kvalifikācijas pielīdzināšana profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai būtiski mazina iespējas dibināt nodarbinātības attiecības.

Noteikumu Nr.512 „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu" 4.punkts noteic, ka otrā līmeņa profesionālo studiju programmu, tātad arī profesionālo maģistra studiju programmu, stratēģiskais mērķis ir nodrošināt tautsaimniecības, kultūras, valsts aizsardzības un drošības, kā arī sociālajām vajadzībām atbilstošas, nozares zinātņu teorētiskajos pamatos balstītas, profesijas standartiem (ja tie ir apstiprināti Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomē) atbilstošas un praksē piemērojamas profesionālās studijas. Minēto noteikumu 21.punkts noteic, ka profesionālās maģistra studiju programmas saturs nodrošina zināšanu, prasmju un kompetences apguvi, kas nepieciešama profesionālās darbības veikšanai atbilstoši Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajām ietvarstruktūras 7.līmeņa zināšanām, prasmēm un kompetencei. Savukārt noteikumu Nr.240 16.punkts noteic, ka akadēmiskās maģistra studiju programmas saturs nodrošina tādu studiju rezultātu sasniegšanu, kas ietver padziļinātu teorētisko zināšanu iegūšanu un pētniecības iemaņu un prasmju attīstīšanu izvēlētajā zinātnes vai mākslas jomā. Tādējādi tieši profesionālais maģistra grāds, ne akadēmiskais maģistra grāds, apliecina personas profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetenci. Līdz ar to nereti normatīvie akti, kas regulē nosacījumus darbam atsevišķās profesijās, kā arī darba devējs kā prasību personai nepieciešamajai izglītībai, lai persona strādātu noteiktā profesijā, nosaka profesionālo augstāko izglītību un ceturtā vai piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.

Atbilstoši Augstskolu likuma 57.panta pirmajai un otrajai daļai gan akadēmisko maģistra grādu, gan profesionālo maģistra grādu personai piešķir pēc vismaz piecu gadu studijām. Atbilstoši minētā panta ceturtajai daļai gan iegūtais akadēmiskais maģistra grāds, gan profesionālais maģistra grāds dod tiesības turpināt studijas doktorantūrā doktora grāda iegūšanai. Tādējādi personai piešķirtais profesionālais maģistra grāds neierobežo arī personas tālākas izglītības iespējas.

[13] Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā nav konstatējami priekšnoteikumi pieteicējam labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai, ar kuru pieteicēja ar Darba Sarkanā karoga ordeni apbalvotās Pētera Stučkas Latvijas Valsts universitātē iegūtā inženiera-ekonomista kvalifikācija, kuras apguvi apliecina diploms, tiktu pielīdzināta profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai, ietverot norādi, kādā zinātnes nozarē vai apakšnozarē maģistra grāds ir atzīts, vai arī pieteicēja iepriekš iegūtā inženiera-ekonomista kvalifikācija tiktu pielīdzināta akadēmiskā maģistra grādam, ietverot norādi, kādā zinātnes nozarē vai apakšnozarē maģistra grāds iegūts.

[14] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 124.panta pirmajai daļai par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā maksā valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā. Savukārt Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtā daļa noteic: ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma

stāšanās likumīgā spēkā. Ar tiesneses 2015.gada 8.septembra lēmumu *(lietas 107.-109.lapa)* pieteicējs pilnīgi atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā. Ievērojot, ka pieteikums tiek noraidīts, pieteicējam ir uzliekams pienākums atmaksāt nesamaksāto valsts nodevu 28,46 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 246.-251. un 289.-291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu.

Noteikt /pers. A/, personas kods /personas kods/, pienākumu atmaksāt valstij valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā un iesniegt tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese R.Migla